BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 322 Joi 23 Noembrie 1939
12 Pagini
P IIII

ABONAMENTE
IN ȚARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE
IN ȚARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
și UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNĂ
și UNIV.-SPORT
câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Sănătatea publică

Stăruim de decenii, zilnic, permanent, în lupta noastră de a se intensifica îngrijirea medicală în deosebi în lumea satelor, atât de mult lăsată uitării.

Am publicat date statistice, arătând cum moartea secerâ vieți tinere, din pricina absenței unor elementare îngrijiri, lipsind astfel țara de atâtea brațe de lucru, de atâtea energii creatoare și atâtea piepturi menite să facă zid defensiv când ogoarele Patriei vor fi în pericol.

Amintim în treacăt că mor pe an peste 200.000 de copii sub 14 ani, și nu e lipsit de interes amănuntul că, în lumea satelor, aproximativ 300.000 de nașteri au fost asistate de „moașe" fără diplomă, iar peste 27.000 au fost fără nici un fel de asistență ori îngrijire.

De aceea toți cunoscătorii care se îngrijesc de sănătatea și viitorul neamului lor vor saluta cu o deosebită satisfacție următoarele prevederi din noua organizare sanitară dată ministerului sănătății și asistenții sociale:

„Nici un medic nu poate ocupa un serviciu public, dacă, pe lângă îndeplinirea condițiilor de recrutare stabilite de legea sanitară, nu a făcut o PRACTICA MEDICALA TIMP DE 2 ANI IN MEDIUL RURAL și dacă nu este înscris în colegiul medicilor".

„Medicii primari de specialitate, medicii secundari, asistenții, internii de spital, depinzând de autoritățile menționate la art. 172, AU OBLIGAȚIA CA 60 ZILE PE AN SA ACTIVEZE IN MEDIUL RURAL, după programul de activitate stabilit de ministerul sănătății și ocrotirilor sociale".

Mai sunt și alte prevederi în această lege de organizare, care atestă preocuparea atentă față de sănătatea populației rurale, ce constitue realmente puterea vitală a neamului românesc.

După ultimele date oficiale, 46 la sută din decesele constatate în mediul rurai sunt la copiii sub 14 ani; seceră apoi pe cei mari pelagra, sifilisul, tuberculoza, în așa fel că, într'o lună, la 42.000 de nașteri, avem în față rubrica morților cu 23.360.

Un neam conștient nu se poate bizui numai pe vitalitatea puternică a fiilor săi și să lase ca din cauza neîngrijirii să piară atâtea vieți necesare propășirii țării întregi, mai ales când vedem sacrificiile imense pe care alte state le fac la capitolul sănătății publice.

Tristul record pe care îl dețineam, de a fi prima țară cu cea mai mare proporție de morți, este desigur atenuat de faptul că suntem printre cele dintâi țări la capitolul natalității.

Dar o îngrijire medicală din ce în ce mai mare, o atenție deosebită la capitolul hranei celor mulți și umili, vor determina, suntem siguri, o diminuare a mortalității, creșterea coeficientului dintre născuți și morți, vor reda muncii productive și apărării țării mii și mii de brațe cari altfel ar fi fost sortite pieirii.

Lipsa medicilor — atât de mult resimțită la sate — va fi mult remediată prin obligativitatea unui stagiu de 2 ani impus tuturor doctorilor ce vor să ocupe un serviciu public, iar activitatea de 60 zile pe an în lumea satelor impusă medicilor primari, secundari, internilor, etc., va aduce o lumină nouă în ce privește întreaga acțiune sanitară, cu măsurile și remediile ce trebuesc adoptate, spre a aduce în sânul marei majorități a poporului nu numai concursul strict al științei medicale, ci și acea omenească și frățească mângâere pe care trebue s'o acordăm tuturor membrilor marei familii românești.

CATASTROFELE MARITIME

EFECTELE MINELOR ȘI DREPTUL INTERNAȚIONAL MARITIM

de R. SEIȘANU

După scufundarea vasului de pasageri olandez „Simon Bolivar", în Marea Nordului, în urma exploziei unei mine, alte vase de comerț — „Grazia" (italian), „Borjessen" (suedez), „Blackhill" (englez), „Kaunas" (lituan) și „Carica Milica" (iugoslav), au pierit în aceleaș tragice împrejurări cu o mare parte din pasagerii și membrii echipagiilor lor și încărcătura lor totală.

Exceptând vasul sub pavilion lituan „Kaunas", care s'a scufundat în apropiere de Rotterdam, toate celelalte vase au fost distruse de explozia minelor în apropiere de coasta sud-estică a Angliei.

Să fi provocat aceste catastrofe, înregistrate într'un interval de timp de 48 ore, minele zise „derivante", sau cele fixe, susținute prin ancore și cabluri, care au făcut parte dintr'un sistem de baraj ?

S'a pus și ipoteza existenței unor torpile speciale derivante, despre care s'a vorbit și în timpul războiului mondial și al căror efect exploziv ar fi groaznic, sau a unor mine de tipul celor întrebuințate contra submarinelor.

In cazul când vasele s'au angajat într'un câmp de mine, ele s'au izbit de mine fixate prin ancore și cabluri; iar în cazul când n'au existat asemenea baraje și nici mine contra submarinelor, atunci ele au întâlnit, ori mine derivante propriu zise, ori mine de tip fix, dar, care desprinse din ancorele și cablurile lor, rătăceau în largul Mării Nordului împinse de curenți și valuri în diferite direcții.

Nu numai în cursul războiului naval ruso-japonez și mondial, dar și după câteva luni dela sfârșitul lor, numeroase vapoare de comerț și de pasageri, sub diferite pavilioane, au căzut victime minelor rătăcitoare, desprinse din ancorele lor și din sistemul de baraje din care au făcut parte.

După părerea unui expert francez, Du Verseau, expusă într'un articol publicat, în 1917, în revista „La Nature", minele fixe se pot transforma în mine derivante sub influența curenților maritimi, sau a furtunilor și sunt foarte primejdioase pentru vasele ce circulă, căci nimeni nu mai poate să știe unde sunt și încotro merg.

„Dacă unele bastimente — scrie Du Verseau — au întâlnit în golful Petceli, după războiul ruso-japonez, sau întâlnesc, astăzi, în Marea Nordului, mine de acestea rătăcitoare, ele au căzut victime tot minelor fixe, care dintr'o cauză ce nu se poate preciza, s'au desprins din ancore și rătăceau pe întinsul mărilor, dar nu unor mine derivante propriu zise".

Pericolul ce-l prezintă aceste mine rătăcitoare, nu numai pentru vasele statelor beligerante cancelarului Hitler. Acesta — după cum arată prințul August Wilhelm — a răspuns ex-kaiserului printr'o telegramă foarte cordială.

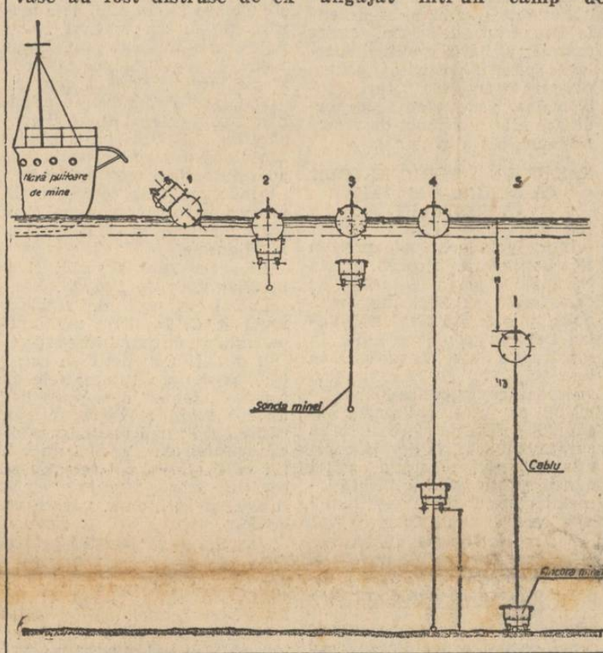

(Continuare in pag. 2-a)

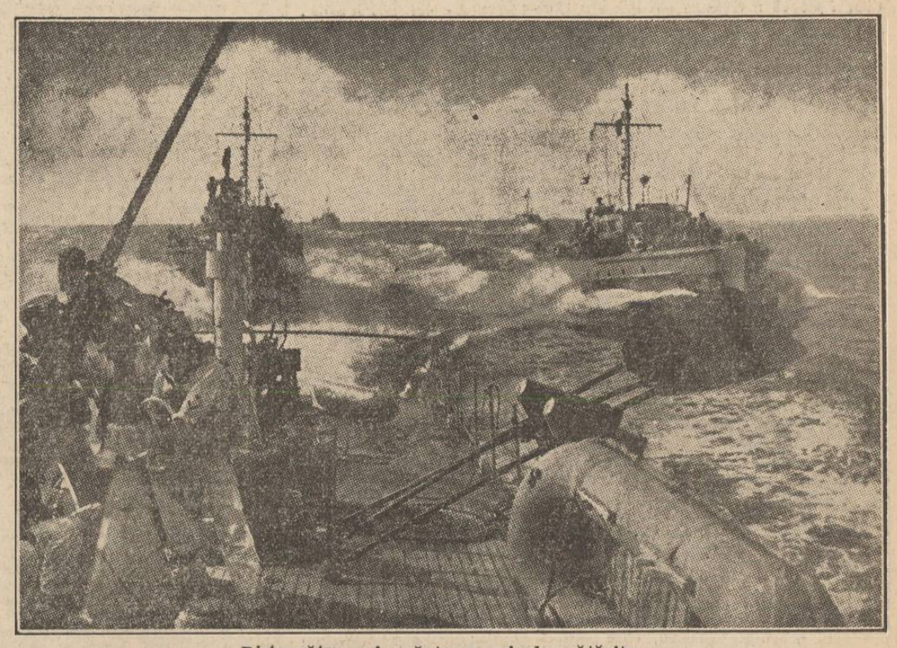

Distrugătoare în căutarea minelor rătăcite

UN VEAC DE ELITĂ

de AL. GREGORIAN

Radiodifuziunea românească a sărbătorit zilele acestea tricentenarul lui Jean Racine.

Armoniile, puritatea, eleganța, adâncimile gândirii și stilului acestui maestru al dramei clasice, au fost evocate în conferințe substanțiale care au dăruit intelectualității noastre un ceas de luminoase ascensiuni spre zenitul spiritualității franceze și al umanității, deopotrivă. La sfârșit artiștii români au interpretat „Andromaca" la microfon.

Aniversarea lui Racine capătă în vremurile acestea confuze sensul unui mesagiu omagial al gândirii românești către veacurile de splendoare ale Franței și e o nostalgică întoarcere dintr'un peisagiu trist către isvoarele culturii universale.

Evocând geniul unui mare clasic din secolul XVII, evocăm figura lui Ludovic al XIV-lea. Marele monarh, prin ceeace a realizat ca valori culturale și prin arta sa politică desăvârșită, a umplut și a dominat întregul veac european. Personalitatea lui gigantică s'a imprimat în acest veac adânc și toate manifestațiunile spirituale, toată activitatea politică, artistică și războinică a Europei din această sută de ani, poartă pecetea de aur a geniului său creator. Este un stil Ludovic al XIV-lea care se proectează în snopi luminoși peste întregul continent. Un observator italian de mai târziu, spune foarte just: „Ludovic a dat umanității o Europă franceză"...

Regele astru a fost mare pe măsura veacului și pe dimensiunile oamenilor din jurul lui. El și-a asigurat dintru început colaborarea unei pleiade de bărbați de stat ilustri ca Mazarin, Turenne, Lauvois, Vauban, Colbert, genii politice și militare, organizatori și financiari neîntrecuți. Cu ajutorul lor a organizat Statul, a înfrânt fronda, a pus ordine în viterie, a construit porturi, drumuri, a încins Franța cu ziduri de fortărețe, a creat cea dintâi armată modernă, s'a războit cu Europa, a rotunjit hotarele regatului și chiar le-a mutat pentru o vreme peste Pirinei spre Gibraltar, punând un Burbon pe tron la Madrid.

Secretul acestei ascensiuni vertiginoase a Franței care agonizase vreme îndelungată în fronde, trebue căutat în iscusința cu care Regele a știut să strângă în jurul jiltului său marile forțe constructive ale țării. Istoricii vorbesc despre o stare de extraodinară prosperitate și despre un adevărat flux de entuziasm în regat. Scriitorii au prins ritmul marilor tălăzuiri ale exuberanței populare și l-au pus în versuri, în opere de gândire adâncă, l-au îmbrăcat în forme artistice strălucitoare.

Dela Molière la Racine și la Bossuet nu era decât o singură voce — spune istoricul Jacques Bainville. Prestigiul monarhiei atinsese înălțimi inegalabile. Înfloresc mari opere de artă. Curtea regală dă tonul bunului gust. Europa întreagă imită fastul, costumele, stilul mobilei dela Curte ; limba franceză se răspândește pretutindeni odată cu cultura și civilizația pe care Regele Ludovic le oferă generos lumii întregi.

Ludovic al XIV-lea rezumă în el toată istoria și toată gloria Franței. Cultura, rafinamentul, eroismul, spiritul hegemonial, tot ce această țară are mare, este concentrat în acest mare Rege, — cel mai mare Rege al lumii. Giovanni Battista Nani, unul din ambasadorii venețieni acreditați pe lângă el, notează: „Natura și norocul s'au întrecut în a-l copleși cu grații și cu daruri. Una l-a făcut Rege aproape în același timp când l-a făcut om"...

Charles Benoist în „La monarchie française" scrie că artele și literatura înfloreau „prin simpla sa prezență, numai prin spectacolul propriei sale măreții"...

Louis Bertrand vorbește minunat despre epoca lui Ludovic al XIV-lea: „Grecia, spune el, are pe Homer; Roma pe Virgiliu; Anglia pe Shakespeare; Italia pe Dante; Germania pe Goethe — toți poeți și intelec-

(Continuare in pag. 2-a)

D. MACEK

DESPRE ROLUL IUGOSLAVIEI IN BALCANI

Belgrad, 20 (Rador). — *Intr'o declarație făcută reprezentantului ziarului ungar „Pesti Hirlap", d. Macek, vicepreședintele consiliului de miniștri al Iugoslaviei, a spus că acordul sârbo-croat permite Iugoslaviei să joace un rol important în acțiunea pentru menținerea păcii în Balcani și să închee cu vecinii săi largi acorduri economice și politice.*

Intrebat ce crede despre constituirea unui viitor bloc al țărilor neutre, șeful partidului croat a spus că „este prematur să se vorbească formal despre o asemenea combinație".

Crucișetor misterios semnalat în Oceanul Pacific

Yokohama, 20 (Rador). — *Căpitanul unei fregate japoneze și echipagiul unui vapor olandez au zărit, Duminică după amiază, un crucișător misterios, vopsit în alb, cu două catarguri, în Oceanul Pacific.*

Căpitanul vaporului olandez a zărit crucișătorul la opt mile spre sud de vârful peninsulei Izu, iar căpitanul japonez al fregatei a zărit misteriosul vapor de războiu la vreo 20 mile spre sud de această peninsulă.

Deasemeni, un submarin vopsit în verde, a cărui naționalitate n'a putut fi identificată, a fost zărit de un vapor japonez în canalul dintre provinciile Ki și Shikoku.

PREDEALUL IN PLINĂ IARNĂ

Un elev mergând la școală cu schiurile

TELEGRAMA FOSTULUI KAISER CĂTRE CANCELARUL HITLER

Rolul principilor de Hohenzollern in actualul război

Prin telefon, dela corespondentul nostru particular

Berlin, 20. — După atentatul dela München au început să circule fel de fel de svonuri, cari afirmau că s'au făcut numeroase arestări, în special în cercurile monarhiste.

Unele svonuri vorbeau de arestarea unor prinți de Hohenzollern și chiar de împușcarea unor membri ai fostei case domnitoare.

Probabil din această cauză s'a dat ocazie, prin intermediul ministrului propagandei, prințului August Wilhelm de Hohenzollern de a vorbi azi, în fața reprezentanților presei neutre.

Prințul, care este membru al partidului național - socialist german, a declarat că zece prinți din fosta casă domnitoare se află pe front. Printre aceștia se află și prințul Oskar, fratele său mai tânăr, care este comandantul unui regiment. Toți ceilalți sunt nepoți ai ex-kaiserului Wilhelm. Un fiu al prințului Oskar a căzut, după cum se știe, în luptele din Polonia.

Este interesant faptul că după atentatul dela München a urmat un schimb de telegrame între ex-kaiserul Wilhelm și cancelarul Hitler.

Prințul August Wilhelm a declarat că imediat ce a aflat de atentatul dela München, ex-kaiserul a trimis, prin intermediul ministrului Germaniei la Haga, o telegramă de felicitare cancelarului Hitler. Acesta — după cum arată prințul August Wilhelm — a răspuns ex-kaiserului printr'o telegramă foarte cordială.

Acest schimb de telegrame a fost primul contact între ex-kaiserul Wilhelm și șeful statului german. Se crede că în urma acestui fapt, problema înapoierii ex-kaiserului Wilhelm din Olanda în Germania ar putea fi luată în discuție. Acelaș lucru s'a mai crezut acum câtva timp, însă, deoarece în urma alipirii Austriei, ex-kaiserul n'a trimis nicio telegramă de felicitare cancelarului Hitler, această problemă a fost considerată ca lipsită de interes.

De altfel, prințul August Wilhelm a subliniat în fața reprezentanților presei străine că întreaga familie de Hohenzollern consideră toate actele împotriva cancelarului Hitler ca îndreptate împotriva Germaniei. La urmă, prințul a arătat că toți prinții de Hohenzollern s'au pus la dispoziția guvernului german. El însuși lucrează la biroul de aprovizionare al administrației orașului Potsdam. Toți membrii familiei de Hohenzollern au suspendat corespondența cu cunoștințele lor numeroase din străinătate. S'au păstrat legături numai cu unele cunoștințe intime din Statele Unite.

Avion necunoscut prăbușit in Dunăre lângă frontiera româno-iugoslavă

Belgrad, 20 (Rador). — Un avion necunoscut s'a prăbușit în flăcări în Dunăre, în apropiere de frontiera iugoslavo-română.

Aparatul făcea parte dintr'o escadrilă de avioane ale căror semne de recunoaștere n'au putut fi distinse și care se îndreptau spre sud-est.

Celelalte avioane și-au continuat drumul fără să se oprească.

Pilotul avionului prăbușit a murit în accident.

Corespondentul agenției Havas crede că este vorba de avioane germane ce urmau să fie livrate Bulgariei.

Ciocnire de trenuri în Italia

Roma, 20 (Rador). — Două trenuri s'au ciocnit în gara Villa del Nevoso.

Sunt 20 de răniți, dintre cari 5 sunt în stare gravă.

Presa germană și scufundarea vasului „Simon Bolivar"

Prin telefon, dela corespondentul nostru particular

Berlin, 20. — *Ziarele germane publică reportagii similare asupra scufundării vasului olandez „Simon Bolivar" și a altor vapoare, cari s'au ciocnit de mine.*

Presa subliniază că scufundările au fost cauzate de minele engleze. Ziarele nu intră în amănunte ,menținând numai această constatare. Ele mai publică amănunte asupra salvării pasagerilor de pe vasul „Simon Bolivar", precum și asupra impresiei produsă de acest fapt în Olanda.

Cercurile competente germane subliniază deasemenea că aceste nenorociri nu au putut fi produse decât de mine britanice.

CUM EXPLICĂ CERCURILE FRANCEZE CATASTROFELE DIN MAREA NORDULUI

Dela corespondentul nostru particular

Paris, 20. — Opinia publică franceză este încă sub impresiunea profundă provocată de catastrofa vasului olandez „Simon Bolivar" care după cum se știe a lovit o mină într'o regiune a Mării Nordului, despre care se știa, în mod oficial, că nu a fost minată.

Cercurile competinte subliniază faptul că, după catastrofa vasului olandez, alte trei vapoare comerciale, dintre cari două neutre și unul britanic și anume: suedezul „Bjoerson", italianul „Grazia" și englezul „Blackhiel" au avut aceeași soartă, izbind mine în aceeași regiune a Mării Nordului. Aceasta dovedește — spun cercurile competente, — că nu poate fi vorba de mine flotante ci de un câmp de mine a cărui existență a fost ținută secret. Se mai declară, pe de altă parte, că minele franceze și engleze sunt toate, în conformitate cu convențiunea dela Haga, prevăzute cu un dispozitiv care le face inofensive din clipa când au fost desfăcute de lanțurile lor. Așa fiind, minele care au provocat perderea vapoarelor comerciale neutre, sunt sau mine germane lipsite de acest dispozitiv sau, și aceasta din urmă părere domină aci, germanii au așezat în această parte un câmp de mine fără a notifica acest fapt așa cum o cere dreptul internațional. Această procedare care nu mai face o discriminare între inamici și neutrii, va cauza desigur grave pierderi națiunilor cari vor să rămână neutre și cari vor fi desigur obligate să ia măsuri extraordinare pentru apărarea libertății lor.

Franța și Marea Britanie, mai adaugă cercurile competente franceze au făcut o largă publicitate pentru a informa asupra locurilor unde au fost puse mine. Germania a făcut la fel în ce privește câmpurile de mine puse de ea în Marea Baltică, dar n'a comunicat nimic cu privire la minele pe care le-a pus în Marea Nordului și astfel se explică accidente succesive întâmplate în aceeași regiune a acestei mări. Este evident că s'a urmărit prin aceasta să se împiedice traficul comercial al aliaților cu neutrii și să slăbească acțiunea marinei britanice în ce privește aprovizionarea Germaniei cu materiale necesare pentru continuarea războiului.

Opinia publică franceză în mod unanim deplânge pierderile atâtor vieți inocente provocate de modul cum înțelege Germania să ducă „războiul total" și condamnă asemenea acte lipsite de omenie.

Incidentele provocate de avioanele germane care sboară deasupra teritoriului olandez

Berlin, 20. — In legătură cu protestele ridicate de Olanda la Berlin, din cauza nerespectării teritoriului olandez de unele avioane germane, cercurile autorizate din Berlin arată că până acum nu sunt în posesiunea unei descrieri amănunțite a acestor fapte.

Aceste cercuri nu recunosc decât un singur incident care ar putea forma obiectul unor discuții diplomatice. Rămâne însă de văzut dacă se va da curs și acestui protest al Olandei. La Berlin se subliniază că nerespectarea teritoriului olandez în acest incident trebue pusă la îndoială, deoarece este vorba de o distanță de numai 100 metri Pentru atitudinea Germaniei, va juca însă un rol important faptul că un membru al echipajului unui avion german s'a înapoiat pe teritoriul Reichului grav rănit de mitralierele avioanelor olandeze.

ARMAMENT MODERN

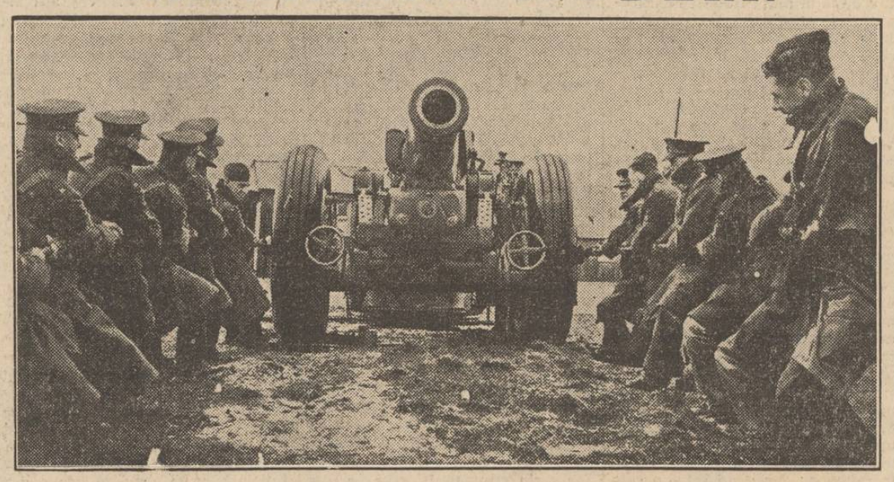

Tun englez de mare calibru tras pe poziție